СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 174. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 29-го липня 1939. No. 174. Jersey City, N. J., Saturday, July 29, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

НАПАД ДЖАНА ЛУІСА НА ҐАРНЕРА

ВАШИНҐТОН. — Джан Луіс, предсідник Конґресу Промислової Орґанізації, зізнаючи перед конґресовим комітетом праці, попав нагло у гнів і висипав на адресу заступника президента Ґарнера декілька образливих слів. Луіс закидав Ґарнерові, що це він є джерелом, звідки випливають ворожі до робітництва струї. Він назвав Ґарнера „шкідником робітництва, шулєром і пяницею, недобрим старим чоловіком". Далі заявив, що він усе був, є і буде проти Ґарнера, головно, колиб цей захотів кандидувати на президента.

Коли ґазетярі звернулись до Ґарнера і предложили йому на письмі те, що сказав Луіс та питали про його помічення, Ґарнер не відповів нічого і казав, що він звик ніколи не робити помічень. У конґресі в обороні Ґарнера виступило чимало сенаторів і конґресменів, які гостро критикували за те Луіса, а Ґарнерові, як вираз симпатії, справили овацію.

ДАЛЬШЕ НАПРУЖЕННЯ МІЖ ЯПОНІЄЮ И АМЕРИКОЮ.

ВАШИНҐТОН. — Наґле і несподіване виповідження договору Японії з боку американського уряду назагал викликало в американськім конґресі прихильний відгомін, хоч конґрес сам не міг здобутись на цей учинок. Ті сенатори і конґресмени, які є за більш аґресивною американською заграничною політикою, виразно хвалили вчинок секретаря Гола. Ті, що є за строгу ізоляцію, покищо здержуються з заввагами. Всі застановляються також над черговим кроком Америки супроти Японії й думають, що уряд зірве з Японією товарообмін.

ШВАЙЦАРСЬКИЙ БАНК ВІДКРИВАЄ ФІЛІЮ.

НЮ ЙОРК. — Один із найголовніших швайцарських банків, „Швайцарська Банкова Корпорація", відкрила у Ню Йорку свою філію і в наступних кількох тижнях задумує розпочати урядування. Замітне те, що цей банк винаняв велике приміщення при Бродвею, в якім містився колись американський банк, а яке має великі підземні льохи для переховування золота. Супроти цього знавці догадуються, що згаданий швайцарський банк задумує в скорім часі переносити велику частину свого золота до Ню Йорку, зо страху перед можливістю війни в Европі.

ПОКАРАЛИ ЗА УСУНЕННЯ ЗАГРАНИЧНОЇ МАРКИ.

НЮ ЙОРК. — Апеляційний суд затвердив електричному контракторові Метюві Юрі кару $1,500 за усунення на спроваджених з Німеччини електричних моторах фабричного значка, що це „мейд ін Джермені".

„МОРАЛЬНЕ ОЗБРОЄННЯ".

БЕЛЬ МОНТЕ (Каліфорнія). — На зїзді лікарів стверджено, що „моральне озброєння" з медичного боку є найважнішим винаходом в останнім десятилітті. Лікарі ствердили, що двома найголовнішими хворобами в теперішню пору є цукрівниця, „астрайтіс" і нервові та духові хвороби. Зновуж стверджено, що 60% хворих на цукріницю запали на цю недугу внаслідок журби, тертя вдома та емоційно-нервових напружень. „Моральне озброєння" є духове лікарство на ці недуги, і лікар, який не визнається на цьому лікарстві та не застосовує його до хворих, не може виконувати як слід своїх лікарських обовязків.

ШЛЮТЬ РАДІОВІ ДЕПЕШІ НА МАРС.

НЮ ЙОРК. — Американський природничий музей, користаючи з того, що тепер планета Марс підійшла близько до землі, старався вислати при помочі дуже сильних радіових вислань депеші на Марс; з другого боку, наставив багато чутких радіових приймачів, щоб зловити з Марса відповідь, коли там є люди. Тим, що вслухувались у радія, деколи причувалося, що дістають якісь особливі знаки. Та недовірки твердили, що це статика. Вони також гумористично завважували, що колиб навіть жили на Марсі якісь істоти, то, судячи по тих дивних голосах, що виходять з радія, це мусять бути самі коти. Бо радіові голоси були дуже подібні до мявкоту котів.

КОНҐРЕС БАПТИСТІВ ТАВРУЄ РОСІЮ І РУМУНІЮ.

АТЛЯНТА (Джорджія). — Світовий конґрес баптистів, що від кількох днів відбуває тут свої наради, ухвалив натаврувати Совети і Румунію за те, що переслідує релігійно і расово деяких своїх громадян. Конґрес також рішив звернутися з відповідними домаганнями до амбасад згаданих держав.

О'ДВАЄР ПРИХОДИТЬ НА МІСЦЕ ҐІҐЕНА.

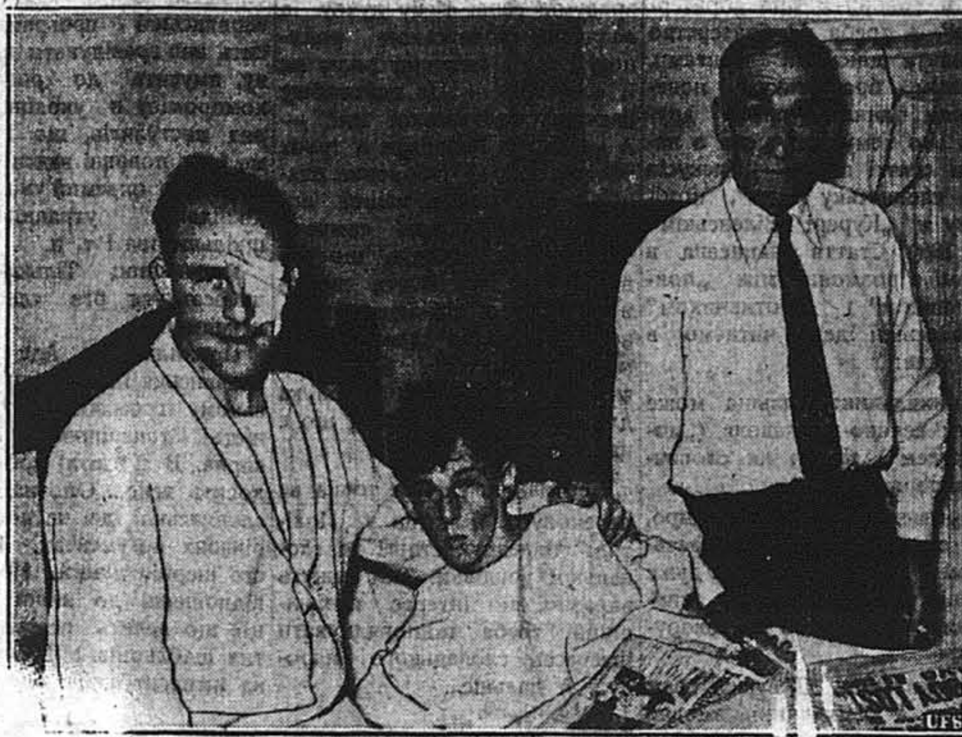
НЮ ЙОРК. — На місце бруклинського прокуратора Ґіґена, якого урядування довгий час було під ріжними закидами, ґубернатор остаточно назначив нового чоловіка, бувшого суддю О'Дваера.

РУЗВЕЛТ ЗАБИРАЄ ГОЛОС У СПРАВІ ПОСУХИ.

ВАШИНҐТОН. — Скретар Рузвелта, Ерлі, вислав в імені президента до департаментів внутрішніх справ, хліборобства, „Сі, Сі, Сі" і „Доблю Пі Ей" повідомлення, що посуха в північно-східніх стейтах треває далі й завдає фармерству великі шкоди. В обличчі цього елементарного нещастя фармери деколи потребують помочи, яку згадані департаменти й орґанізації повинні їм дати.

ЗНАЄ, А НЕ СКАЖЕ.

БОСТОН. — Відомий американський фінансіст, Овен Йонґ, сказав, що він знає, хто буде наступним президентом Злучених Держав Америки, але не скаже.

НЕБЕЗПЕЧНА ПРИГОДА ХЛОПЦЯ.

З одного табору для дітей пропав 12-літній Дон Фендлер. Шукали його багато днів, поки не прийшли до переконання, що хлопця схопили грабіжники й убили. Нагло по 8 днях його знайшли: він загубився був у лісі, шукав людей і жив ягодами. На світлині: хлопець на ліжку, його батько коло нього з оком, розбитим підчас шукання сина, та провідник Нелсон МекМорн, що його знайшов.

БІЙКА МІЖ ФАШИСТАМИ І КОМУНІСТАМИ В МОНТРЕАЛІ.

В Квебеку існує невеличка фашистівська орґанізація, яка зветься „Нешенел Юніті Парті". Недавно відбувався мітінґ тої ґрупи в Монтреалі. Підчас мітінґу впали до салі комуністи й почалася бійка. Фашисти виперли комуністів з салі і продовжували мітінґ у салі, а комуністи надворі перед домом. А щоб одні не пакостили другим, у дверях стояла поліція. Провідник фашистів Аркан не жалував крепких слів на адресу демократії, вигукуючи, що демократію винайшли жиди, масони і комуністи та що лідери політичних ґруп грають свої ролі під жидівський диктат.

ХЛІБ І ЧАСНИК ПЕРЕМАГАЮТЬ РИЖ.

У північному Китаю люди живуть головно на городині та на прісному хлібі з часником. І сильні та рослі й відважні північні китайці. А в полудневих околицях Китаю населення головно живе на городині та на рижу. Та полудневі китайці і менші ростом, і менше відпорні на хвороби, і менш відважні від своїх північних земляків.

ПОЗБУЛИСЯ ЖИДІВ.

Село Трилиски на Поліссі, що донедавна кормило аж 30 жидівських родин, які займалися посередництвом у торговлі, позбулися останньої жидівської родини. Треба згадати, що тих 30 жидівських родин жило з праці 150 українських родин, що заселюють село Трилиски.

ПО ПЯНОМУ, ЧИ ПО ТВЕРЕЗОМУ?

На дорозі в Жулині, стрийського повіту, урядовець ПЗУБ Міхал Ґонсьоровський, їдучи мотоциклем, трутив 67-літнього Прокопа Турика так сильно, що він ударив головою об придорожний камінь і ляг трупом на місці. Для п. Ґонсьоровського ціла дорога була видко завузька.

НАСЕЛЕННЯ В КАНАДІ ЗРОСТАЄ; В АНҐЛІЇ ЗМЕНШУЄТЬСЯ.

Домініяльне статистичне бюро в Отаві повідомляє, що в 67 канадійських містах і містечках було в травні цього року 7,501 уродин, 4,711 смертей і 3,392 вінчання. У травні, 1938, було 7,023 уродини, 4,959 смертей і 3,223 вінчання.

Одночасно наспіли вісті з Анґлії, що там зменшується населення із зростаючою скорістю: Коли спад населення піде далі в такою скорістю, то Велика Британія, що має тепер 41 міліон населення, буде мати всього 30 міліонів за 30 років відтепер. Анґлійці стараються збільшити приріст населення такими способами: 1. фінансова допомога родичам, що мають діти; 2. уневажнення постанов деяких фірм, які не позволяють робітникам женитись, аж доки вони не осягнуть повний вік; 3. заохота до подружого життя та до збільшення числа дітей у кожній родині.

Видно отже, що слідом Франції, Німеччини і Італії йде тепер і Анґлія, бо бачить перед собою національну заглаґу, що її можуть спричинити модні колись кличі про „модерні подружжя". Оті „модерні подружжя" дійшли в Анґлії до того, що замужні жінки стидались іти зо своїми дітьми на вулицю, отже замісць дітей — водили песиків, бо то було „в моді". Застрашаючі наслідки тих модерних подруж, яких причиною є самолюбство родичів, тяжко мстяться на кожній нації.

ПРОПАВ УКРАЇНСЬКИЙ ФАРМЕР.

Перед 8 місяцями пропав загадково коло свого дому в Плезент Гом, у північній Манітобі, 46-літній Петро Юркевич, що приїхав в роботи в Онтеріо. Юркевич зложив свої річи в склепі і пішов на відвідини додому. Від того часу ніхто його не бачив. Державна поліція посилила в останніх днях пошукування Юркевича. Є підозріння, що його замордовано.

УРЯД ДОЗВОЛИТЬ НА ЧЕСЬКУ ФАБРИКУ ОБУВИ В КАНАДІ.

В четвер вечером, 22. червня, премієр Мекензі Кінґ заявив, що на засіданні кабінету тогож дня рішено дати дозвіл на заснуваня чеської фабрики черевиків у східній Канаді. Вже від кількох тижнів появились вістки в пресі, що чеський фабрикант обуви — Батя, який утік з Чехії перед приходом німців, старається заснувати фабрику в Канаді. Фабрика затруднювалаб коло 1,000 робітників. Проти того пляну запротестували канадійські фабрики обуви. Премієр Кінґ каже, що Канаді треба більше фабрик і більше капіталу. Щодо робітників, то уряд сподівається, що Батя привезе з собою тільки спеціялістів, а решта робітників — це будуть канадійці.

ОТРУТА ЛІКОМ ПРОТИ ОТРУТИ.

У Полудневій Америці вміють індіяни виробляти дуже сильну отруту з соку деяких дерев та ростин. Ту отруту називають рурара. Та коли людина затруїться стрихніною, або коли її вкусить їдовита гадина, то рурара ділає як лік. Є й інші такі отрути, що проти них ділають як лікарство інші отрути.

УБИВСТВО ВІЙТА В КОРНАЛОВИЧАХ, ПОВІТ САМБІР.

Невідомі справники вбили в ночі з 23 на 24 травня револьверовими стрілами крізь вікно солтиса Корналович, Теодора Андріїшина. В похороні солтиса, що був відзначений бронзовим хрестом заслуги за працю в самоуправних установах, взяв участь самбірський віцестароста Зданович. Похорон відбувся на кошт громади. В звязку з убивством поліція арештувала дві особи.

СКАЖЕНІ ПСИ.

Маси скажених псів появилися в ряшівському повіті. Поліція і поодинокі люди застрілили досі коло 400 псів.

НОВА ЧИСТКА СЕРЕД СОВЄТСЬКИХ ДОСТОЙНИКІВ

МОСКВА. — Розпочато нову чистку, якій покищо підпало 80 осіб, що займали високі урядові становища, дипльоматичні й військові. Між ними є такі, що добились найвищих відзначень, навіть ордеру Леніна, за їхню вірну службу державі. Тепер їм відібрано надані відзначення як „негодяям", що на це не заслугують. Між звільненими зо служби є ґенерал Григорій Штерн, що займав високе командне становище в совєтській армії на Далекім Сході. Його місце заняв уже ґен. Попов. Штерн був поставлений на місце маршала Бліхера. До „чистки" попало багато інших високих офіцирів, що служили на Далекім Сході. Але не подано офіційно причин, за що саме покарано тих офіцирів, яка їхня властива вина. Ордер Леніна відібрано між іншими В. Тайрові, бувшому совєтському послові до Монголії. В „чистку" попали такі, як дивізійний командант Сергеєв, начальник політичної адміністрації військової округи на Уралі Шевченко, заступник адмірала Орас, що був передше військовим аташе при совєтськім посольстві у Вашинґтоні, Рапапорт, бувший політичний комісар у Морській Академії ім. Фрунзого, провідник Комсомолу в Хабаровську Овчінніков і інші. Остання військова чистка відбулася в 1937 р., коли то засудили 8 совєтських ґенералів, включно з маршалом Тухачевським. На місце Тухачевського прийшов Єґоров, що десь пропав 1938 р. Його місце заняв ґен. Іван Федько, якого звільнено десь у 1939 році. Тепер урядує на тому місці маршал Буденний, що разом з Ворошиловом іще якось „тримаються".

ВІЙНА ЗА ДАНЦІҐ — „ҐАЗЕТНА БАЙКА".

ЛОНДОН. — Таке заявив ніхто інший, а проф. К. Буркгард, високий комісар для Данціґу, назначений Лігою Націй. Він сказав журналістам, що „данціґська кріза" є така дуже переборщена, що ввійде до історії як „ґазетна байка". Хто при здоровім розумі, казав він, не може твердити, що через Данціґ може прийти до загальної війни в Европі.

В ГАЛИЧИНІ ЗЛИВИ І БУРІ.

ЛЬВІВ. — Майже ціле львівське воєвідство дуже потерпіло від злив, граду і бурей. Було багато випадків смерти від громових ударів. В невеличкій річці Стир втопилися 4 особи внаслідок наглого піднесення води. Є величезні шкоди на полях і в господарствах.

ФІЛЬМУЮТЬ ДЛЯ АМЕРИКИ.

ВАРШАВА. — Американські фільмові оператори обїжджають Польщу і роблять знимки, щоби показувати в Америці „теперішню Польщу".

НАЦІСТИ ПРО „ТОРГИ" В АНҐЛІЇ.

БЕРЛІН. — Націстична преса висміває наради штабів Анґлії, Франції й Совєтів, як і цілий анґльо-французько-совєтський договір. Каже, що він нічого не вартує, а Анґлія зліплює те все на те, щоб рятувати свій підупалий престіж. Тому і кожному тепер усе приобіцює. А тільки трохи торгуються ще з Польщею, бо в Анґлії „польська кров є дешевша ніж золото".

ЯПОНІЯ ЗАСКОЧЕНА.

ТОКІО. — Виповідження Злученими Державами Японії торговельного договору з 1911 року викликало серед японців схвилювання. Офіційно не забирають іще голосу, бо ждуть на те, щоб дізнатись точно, якими мотивами керувався американський уряд, що проголосив так ненадійно таке велике рішення. Кажуть, що Японія буде думати тепер над способами, як Злученим Державам відплатитись, а японська преса уже тепер підкреслює, що коли має прийти до нових договорів між Японією і Злученими Державами, то ті останні мають приноровитись „до нового порядку в східній Азії".

ВВАЖАЮТЬ ЯК ПОЛІТИЧНИЙ АКТ.

ЛОНДОН. — В Анґлії заявляють, що урядові кола не мали поняття про те, що уряд Злучених Держав виповість Японії торговельний договір з 1911 року. Назагал панує думка, що це виповідження має наскрізь політичний характер та що це є започаткуванням нового курсу американської політики на Далекому Сході. Також признають, що поступок Злучених Держав помагає Анґлії. Тільки дехто сумнівається, чи не заскоро це зроблено.

ПОКАРАЛИ ЯПОНІЮ.

БЕРЛІН. — Німецька преса, обговорюючи виповідження Злученими Державами торговельного договору Японії, стверджує, що це виповідження має наскрізь карний характер, такий самий, який мали постанови, що ними недавно наложено додаткове мито на німецькі товари.

УТІК ДО ПОЛЬЩІ.

ПРАГА. — Утік до Польщі визначний католицький діяч монсіньор Ян Страмек, що був міністром за давньої Чехословаччини. Стверджують, що Ґештапо перевело в останніх часах ревізії в домах високих католицьких достойників.

КАРИ НА ДЕЗЕРТИРІВ.

БУКАРЕШТ. — Підчас останньої румунської мобілізації, яку переведено в часі розпаду Чехословаччини, виявилося, що було дуже багато таких, що втікали до інших країв, щоб відтягнутись від військової служби. Згідно з новим законом, будуть тепер таким дезертирам відбирати румунське громадянство й конфіскувати їх маєток. Це буде відноситись також до жидів, що втікають з Румунії, щоб дістатись до Палестини, а потім назад вертатися як румунські громадяни.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30. 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31. 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади нале ить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКО-АНҐЛІЙСЬКІ ТОРГИ

Від кількох днів ведуться в Лондоні, столиці Анґлії, важні для міждержавного положення в світі переговори між анґлійським урядом і спеціяльною місією польського уряду. Відносяться переговори до фінансової допомоги Анґлії для Польщі. Тлом для них є, як звісно, військове порозуміння між цими двома державами на випадок війни. На цей випадок Польща мала би кооперувати з Францією й Анґлією. Згодившися на таку кооперацію, Польща зажадала фінансової допомоги. Мовляв, щоб допомога Польщі була ефектовна, вона мусить бути належито засоблена в гроші.

Анґлія, як щира союзниця, за яку вона все видається, згодилася дати Польщі певну фінансову допомогу. Звісно, Анґлія знає, що з заняттям Чехословаччини Німеччиною Польща не може вже діставати зброї від чехів і мусить її добувати деінде. Зрозуміло, що Анґлія готова дати фінансову допомогу на закупно зброї від анґлійських амуніційних фабрикантів.

Та Польща не цього хотіла. Вона не хотіла позички лише на закупно зброї, якою малаб обороняти Анґлію, свою вірительку. Вона хотіла дістати більше фінансів на свої інші цілі. Нащо їй цього треба, всякому відомо, що знає стан польської державм. Звісно, вона зруйнована фінансово через свою нездарну економічну господарку. Зрепарувати всеї господарки ніякою позичкою вона не зможе й пробувати вона певно серіозно не буде. Всетаки, діставши позичку, вона буде могти вдавати, що починає розґаздовуватися. Польський уряд за нікого не дбає, лише за себе, себто за урядову касту. Цій могло би справді трохи поправитися, якби так польський уряд дістав позичку.

Польський уряд заставляв добиватися більше приклад Росії. Коли москалі користають з важкого положення Анґлії й вимушують на ній виповнення всяких зобовязань, то чому не малиб цього зробити поляки? Та Анґлія знає мабуть польську господарку. Анґлія не хоче видавати на свого льокая більше, ніж треба, щоб він сповнив свою службу. Давати такому забагато грошей у кишеню, то він ще готов зависоко носа дерти. Не досить, що він має револьвер, паном куплений? Як виходить зо слів анґлійського уряду, Анґлія не хоче навіть дати Польщі грошей на револьвер: боїться, що Польща готова за ті гроші собі револьвер у кого іншого купити (а може й гроші прогуляти й револьвера не купувати).

Всі ці анґлійські побоювання за польську союзницю можуть наробити в світі багато клопоту Анґлії: вонаж хоче дістати на свою службу ще інші держави. Чи захочуть серби служити Анґлії, як вони побачать, як вона трактує польського льокая? Чи не підуть вони шукати служби в німця? Отже тепер анґлійській пропаґанді прийдеться „овертайм робити", щоби переконати сербів, що це лише супроти поляків Анґлія мусить бути обережна.

На тему слов'янського братання

„Нічого з любови. Усе за політичну готівку". Так пише „Новий Час" у своїх заввагах до дискусії про словянофільство. Підкреслює, що самі словяни вилікували український нарід зо „словянських сентиментів". І тому, коли українці мають знову зачинати переговори зо словянами, то це може статись тільки „на ґрунті цілком реальних політичних інтересів". А це значить, що треба перестати словянам говорити про „братерство", а треба це братерство виявляти дійсними фактами, дійсним братерським поведенням одних супроти других. Цю тему порушено з нагоди статті п. з. **„Дискусія про словянську ідею"**, поміщену в „Курєрі Віленськім" (ч. 180). Стаття написана в формі розмови між „прихильником" і „противником" словянської ідеї. І читаємо в ній таке:

Прихильник: Польща може стати велико-державою („моцарствем") тільки як словянська держава.

Противник: Скажу щиро, що словянський клич здається мені тільки фікцією з дуже малим пропаґандним значінням. Він нікого не зворушує.

Прихильник: Дивуюся вам щиро. У Німеччині змогли вщепити нордицький міт. Ми повинні протиставити не менше широку ідею. Ми аванґард загроженої словянщини...

Противник: Кажете: нордицький міт. Отже власне. Ми тим апатуємось, обсервуючи здалека. Під впливом Розенберґа бажаємо творити якісь словянські концепції. А чейже нордицький міт, говорячи щиро, це блеф. — Оцінюючи найбільше оптимістично успіх словянської ідеї, трудно їй ворожити таку світлу карієру, яку зробив нордицький міт. А всеж це практичне політичне значіння ніяке. — Нордицька Німеччина має гострий антаґонізм з нордицькою Анґлією і мобілізує проти неї інші раси... Так і ясно, що ціла нордицька ідеольоґія це тільки димова заслона німецького імперіялізму. — Перед війною панслявізм був параваном російського імперіялізму. Цим разом Польща мала би дисконтувати свій клич для підмурування своєї політичної ситуації. Але клич достаточно скомпромітований.

Прихильник: Росія також говорила неправду. Панслявізм не трактували щиро. Та в нас ситуація інакша. Польща справді сповняє ролю передмуря словянщини. Це факт. — Нац.-соціялістичні пляни загрожують всім словянським народам. Не тільки полякам, чехам, але і сербам, хорватам, словакам, москалям і навіть українцям. Боронячи себе, боронимо словянщину. Треба, щоби польський нарід зрозумів свою тісну лучбу з великою словянською родиною і свою визначну ролю як її аванґард. — Це найглибше значіння словянської ідеї. — А наслідки: Говорячи в трьох точках, це: 1) Оборонне значіння. Скріплення нашої постави і позискання симпатії словянських народів, що нашу справу признають своєю; 2) Політичне значіння. Вирівняння спорів зо словянськими меншинами; 3) Культурне значіння. Могутня сполука для народньої культури, що є наскрізь словянська.

Противник: Перша точка не переконує... Я читав у „Політиці" передрук статті зо словацької урядівки. Там кажуть виразно, що інтерес словянщини треба підпорядкувати інтересам словацького народу... А дальше...

Прихильник: Клич словянської солідарности влекшить знайти компроміс в українській справі і створить вязи, що звяжуть словянське населення, національно - індиферентне, з нашим народом.

Противник: Ого! Наука російських панслявістів не пішла в ліс. — Якщо річ про українців, не вистарчать словянські кличі. Українське населення почувається невдоволеним і домагається конкретних змін.

Прихильник: Так. Словянська ідея не буде мати переконливих акцентів, доки триває польсько-український антаґонізм. Щире поставлення словянської програми змусить нас зревідувати цю справу, змусить до розважного компромісу з українцями. Є ряд постулятів, що їх можемо і ми повинні взяти їх на увагу, пр. окремий університет, ліквідація утраквістичного шкільництва і т. п.

Противник: Тільки можна це осягнути без словянської декламації.

Прихильник: Але щойно словянська ідея виявить польському громадянству абсурдність теперішнього стану справ. В її світлі побачмо це досить ясно... Опозиція проти словянської ідеї не полягає на річевих арґументах. Це просто інерція думки. Неохота у відношенні до нової концепції, що велить ревізію втертих шабльонів. У Польщі дивна інтелектуальна апатія"...

POLAND AND RUSSIA MINORITIES A DANGER

SAYS DEMOCRACIES NEGLECT UKRAINIAN PROBLEM AT THEIR PERIL

To the Editor of The Star:

A country is desirable as an ally for another country, or countries, if its internal condition guarantees its ability to face adversaries without being a handicap to associates. With this in mind we must view Great Britain and her efforts to solidify the anti-aggression front. with Poland and Soviet Russia as partners in that all-democratic undertaking to stop the German aggression. Poland has already obtained British guarantees and Soviet Russia is still being wooed to enter the anti-aggression bloc.

Great Britain and her friends are faced with a potential danger of German domination on the continent and their interests elsewhere are also being menaced. Trerefore, they started a drive to organize their resistance, with no time to stop and consider whom they are taking for allies.

Yet it should be most advisable for Great Britain to look into tre internal conditions of both Poland and Soviet Russia because that might in the end save her and her powerful western associates a great deal of trouble.

Looking at Poland today, one must frankly admit that no other country could have been a less fortunate, though unavoidable, choice for an ally than she is The burden of financial subsidy for the Polish armaments and the fact that Poland was given a free hand to start a world conflict over Danzig affair is only one part of Britain's misfortune. The real trouble is hidden in the fact that Poland's determined pose, in face of the impending crisis, is only matched by her internal weakness. With Poland, it is not only "Danzig" on the Baltic Sea, it is "Danzig" on all of her fronts. It is the eternal conflict within her own boundaries, the front of 60 per cent of the Poles against 40 per cent of the non-Polish maltreated minorities which constantly saps rer energies, rocks her solidity and renders her impotent for any serious engagement with an outside enemy. And the largest of those minorities are the Ukrainians, who constitute at least one-fourth of the entire Polish nation.

Speaking of the Ukrainians alone, the Polish government does everything possible to subdue the rising tide of Ukrainian movement. Thousands of Ukrainian patriotic youth and clergy have been locked within the walls of the state prisons. Ukrainian cultural and economic institutions are padlocked, the Ukrainian villages and the Ukrainian churches are being forcefully Catholicized or completely destroyed. The Ukrainian people are even denied the right to acquire their own native land. And meanwhile new Polish organizations are being spurred to carry out the task of Polonizing the Ukrainian population and the world is told that "there never were, are not and never shall be any Ukrainians in Eastern Galicia" and other parts of Western Ukraine. Violence and injustice are rampant. Can it be imagined that such conditions should tend to strengthen Poland's fighting power? To cover the picture of the inside of her structure before the world, the Poles whitewash the whole situation declaring that now the Polish nation is "united as one man." And all that is being done even now, when Poland finds herself in a critical position and when, as one would expect, the Poles should stretch their hands toward the Ukrainians and somehow mend and correct difficulties for the sake of both sides.

And as for Soviet Russia, the world is not unaware of her internal trouble with her largest minority, the Ukrainians.

It is then vitally important that Great Britain, before she enters another war with Poland and Soviet Russia as her allies, should be certain that she has on her side not only the government of these countries and their major populations, but also their minorities. She, therefore, should not wait until it is too late to use her influence upon the government of Poland and eventually of Russia, toward the end of ameliorating the condition of the Ukrainians, as the first step toward the final solution of the ultimate Ukrainian problem.

What is more, the democratic powers should bear in mind the grave possibility of the repetition of 1917, when, with the collapse of Russia, their eastern front was opened to the advancing German armies and when in the place of their former ally, new nations began to arise. Considering the conlomerate character of Poland and Soviet Russia, that has a great probability of happening again.

There are close to 50,000,000 Ukrainians in Eastern Europe and they cannot be expected to be quiet at such a time. They no doubt would take up arms. And they would direct them against their enemies. It depends on whom they would recognize as their friends.

I presume, therefore, that it should be to the interest of Great Britain and her democratic friends to associate themselves more closely with the Ukrainian issue, even if only as a precaution.

I shall not mention the great advantages that could be derived from happy relations between the democracies and a free Ukrainian state later on.

EUGENE SKOTZKO.
(THE EVENING STAR, Washington, D. C., July 26, 1939.)

Антін Чехов.

ВДЯЧНІСТЬ

Пані ґенералова Печонкінова або як околичні люди звали її Печінчиха, вже десять літ практикує гомеопатію. В один із травневих вівтірків приймає в себе хорих. На бюрку стоїть підручно аптика й лежить книжка з лікарськими приписами та рахунки з гомеопатичної аптики. На стіні висять за склом оправлені в золоті рямці листи якогсь гомеопата з Петербурга. Ґенералова вважає його коли не ґенієм, то все великою, знатною людиною. Висить також портрет о. Аристарха. Йому ґенералова завдячує своє спасення: викреклася оконечно шкідливої алеопатії та пізнання правди. У ждальні сидять і ждуть пацієнти, в більшості довколичні мужики. Всі босі, за виімкою кількох, бо пані ґенералова каже оставляти непахучі чоботи на дворі.

Ґенералова полагодила вже з десять пацієнтів і тепер викликає одинацятого:

— Гаврило Груздь!

Двері відчиняються та замісць Гаврила Груздя входить сусід ґенералової, підупавший поміщик старої дати, Замухришин, дрібного росту, з пулькатими очима, хирлявий. Держить під пахвою шляхотську шапку, ставить палицю в куті, підходить до ґенералової, нічого не каже та клякає перед нею на одно коліно.

— Що ви?! Що сусід робить? — напоминає переляканa ґенералова, що зачервонілася по вуха. — Ради Бога, встаньте!

— Не встану, поки житиму! каже Замухришин і впивається устами в руку ґенералової. — Хай ввесь світ бачить, як я вам, пані, навколішки честь віддаю, ти наш янголе-хоронителю, утішителько людського роду! Хай ввесь світ дивиться! яка добродійна чародійка врятувала мені життя, вказала мені правдивий шлях і освітила моє невірство, перед тією я готов не лише клячати, а в вогонь за тобою піду, оздоровителько наша чудотворна, мамо вдів і сиріт! Я видужав! Воскрес направду, чародійко мудра!

— Дуже... дуже мені приємно... — мимрить ґенералова, що зачервонілася з радости — Я дуже рада почути це все від вас... Будь ласка, сідайте! А ще не давніше, як тамтого вівтірка сусід був іще так тяжко хорий.

— Ще й як! На саму згадку страх збирає мене! — каже Замухрин, присідаючи на краю фотелю. — Ревматизм у всіх членах і орґанах! Більше як вісім літ не давало мені це лихо спокою... Ні в день ні в ночі, утішителько моя! Що я не наїздився по тих проклятих докторах, і в Казані ріжних професорів радився, і в болотах ріжних я купався і води пив і сам уже не знаю, чого я не пробував! Майно витратив я на ліки, сонічко моє ти! А ті всі лікарі разом стільки помогли мені, що й нічого. Навіть гірше. Ввігнали мені недугу до середини. Ввігнати то вони зуміли, а щоби вигнати назад — то на те вони вже голови не мають... Обдерли би чоловіка до останньої нитки, щоби тільки могли... Щож це йому шкодить, такому харцизаці, записати яку мікстуру прокляту, а ти, чоловіче пий і не скривися... Словом, це опришки і кінець! Колиб не ти, янголе-хранителю наш, я вже напевно нині лежав би в гробі! Отже вертаюся я собі до дому, дивлюся на ці піґулки, що їх мені пані ґенералова дала тай так собі думаю: „Га, і щож то з цього за пожиток? Невжеж ці піґулочки, такі манюсенькі, наче зеренця піску, можуть мене вилікувати з такої тяжкої, хронічної недуги? „Кажу, я таке, невірний Тома, й усміхаюся, одначе проковтую цю піґулку тай... аж здурнів я! Ремавтизму ні сліду, наче рукою відняв. Жінка витріщує на мене очі тай сама собі не хоче вірити: „Чи то ти, Петре, чи мене очі не милять?" „Це я — кажу — у власній особі". І ми зараз припали на вколішки перед образом Спасителя та давай молитися за нашу утішительку, за нашого янгола-хоронителя: „Дай їй, Господи, все те, що ми лише бажаємо їй!"

Замухришин витирає очі рукавом, встає з фотеля і хоче знову приклякнути на одно коліно, та ґенералова не дає йому й садовить знову на фотелі.

— Не мені сусід повинен дякувати! — каже почервоніла із схвилювання ґенералова і зворушено дивиться на портрет о. Аристарха. — Не мені. Я тут послушне знаряддя лише... Чуда дійсно діються! Хронічний, застарілий ревматизм від одної капелини „скрофульозо"!

— Пані ґенералова дали мені три піґулки. Одну з них зажив я при обіді — із знаменитим успіхом! Другу вечором, а третю на другий день рано — відтоді я наче ніколи не хорував. Навіть не стрикне! А я вже готовився вмирати, писав до сина до Москви, щоби приїздив... Сам Господь хіба піддав тобі цю думку, оздоровителько наша! Я тепер почуваюся, наче наново на світ народився... Цього вівтірка, як я був останній раз у пані ґенералової, налягав я трохи на ногу, а тепер міг би я пуститися за зайцем... Як Бог дасть, поживу ще собі. Все булоб уже добре, щоб не біда. Здоровля є, та що кому по здоровлі, коли не має за що жити?... От, хочаб тепер, наприміp... Пора вже сіяти овес, та як тут сіяти, коли нема зерна? Требаб купити, а тут чорт ма в кишені...

— Дам сусідові вівса, лише хай сусід сидить! Так ви мене розрадили, таку мені справили приємність, що не ви мені, а я вам радше повинна дякувати!

— Опікунко наша! Що то Господь Бог такого янгола між людей зіслав! Радій тепер, оздоровителько наша, як дивишся на овочі своїх добрих учинків!... А ми грішні, навіть не маємо чого радіти... Малі ми люди, непотрібні... Ніби то шляхта, а матеріяльно ми гірше ніж мужики... Живемо ніби в мурованій хаті, та зате дах наче сито ввесь у дірах, зі стелі капає... Нема защо ґонтів купити...

— Дам сусідові й ґонтів скільки треба.

Замухришин виманчує ще корову, поручаючий лист для дочки, яку хоче віддати до пенсіонату і, зворушений щедрістю ґенералової, хлипає із превеликої вдячности, перекривлює уста та сягає до кишені по хустину. Ґенералова бачить, як разом із хустиною висувається йому з кишені якийсь червоний паперець і тихенько паде на долівку.

— До самої смерти заховаю в серці память щирости пані ґенералової... — мимрить. — Дітям і внукам перекажу мою вдячність... з покоління на покоління... Дивіть, діти, ось ця, що врятувала мене від нехибної смерти, що...

Ґенералова відвела пацієнта до дверей і дивиться хвилину очима повними сльоз на о. Аристарха, опісля любо споглядає на аптичку, лікарські книжки, рахунки, фотель, на якому щойно сидів чоловік, що завдячував їй життя, і вкінці очі її падуть на папірчик, що його опустив пацієнт. Ґенералова підносить папірчик, розвиває його та знаходить усередині три піґулки, ті самі піґулки, що їх дала Замухришинові минулого вівтірка.

— Ті самі... — дивується. — І папірчик той сам... навіть нерозвинений! Та що він тоді? ...Дивно... Чейже не обманював би мене!

І в душу ґенералової, вперше від десятьох літ, закрадається зневіра... Викликає хорих, а коли говорить із ними про недуги, починає звертати увагу на те, що давніше проходило незамітно попри її вуха. Хорі, всі щодо одного, наче змовилися, спочатку вихвалюють її під небеса, дякують за чудодійне виздоровлення, захоплюються її лікарським талантом, відказують на чому світ стоїть на лікарів-алеопатів і вкінці, коли ґенералова захоплюється із схвилювання, починають відказувати на свої нещастя. Один хорий просить шматок землі на орання, другий трохи дерева, третій хотів би полювати у її лісах і т. д. Ґенералова дивиться на широке, добряче лице о. Аристарха, який її навернув на праведну дорогу і нова правда починає гризти її душу. Лиха правда, тяжка, жорстока...

Облуда живе в людських серцях.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

„РЕВОЛЮЦІЙНИЙ ФРОНТ".

На судовім переслуханні за депортацію Гарія Бриджеса, юнійного лідера, під закидом комунізму питався федеральний урядник одного свідка: „Чи може комуніст приїхати з Росії до Злучених Держав і тут замешкати на стало?

„Так, як він потрапить дістати дозвіл на приїзд".

Коли його спиталися, чи може комуніст дістатися до Росії на постійний побут, свідок відповів, що комуністична партія не дозволяє комуністові жити в Росії, бо їхати до краю, де революція вже зроблена, партія вважає покиданням революційного фронту.

Це партія так каже. На ділі вона боїться, що як навернена на комунізм людина побачить, як виглядає край, де вже зроблена комуністична революція, вона готова відвернутися від комунізму.

НЕ БУДУТЬ „ЧИСТИТИ" ФАРЛІЯ.

Не важко зрозуміти, чому президент Рузвелт так завзято заперечує чутку, що, мовляв, він хоче „вичистити", себто відправити з уряду, ґенерального почтмайстра Фарлія.

Адже президентові вже закидують, що він поводиться по диктаторськи, ба навіть називають його диктатором. Якби так він зробив „пердж" проти Фарлія, то ці противники малиб найкращий доказ на диктатуру у Вашинґтоні. Казалиб тоді: „чистить" своїх противників Сталін, „чистить Гітлер" своїх, „чистить" Рузвелт своїх".

ЖІНКА ПОСТУПАЄ.

Як доносять зо стейту Конетикот, жінка зайшла на ще одну ділянку, що досі вважалася виключним посіданням чоловіка. Ветеринарійні курси в стейті покінчили й поздавали відповідні іспити десять осіб, у тому числі дві жінки.

Не дивно, що жінка взялася за ветеринарію, а дивно, чому так пізно; адже лікують людей уже кількадесять років.

СТАРА ГРА.

Джан Ґонтер, відомий інтернаціональний журналіст та автор багатьох книжок про міждержавну політику, говорив оноді зо Швайцарії на радіо на питання: Чи буде війна в Европі?

Щоправда, цих угадок про те, чи буде війна, чи не буде, є так багато, що вони вже тепер нагадують подекуди відоме вгадування залюбленого, що полягає на відриванні платочків цвітки й численням: „Любить! Не любить! Любить, не любить!" Одначе всетаки цікаво, що каже Ґонтер.

На його думку, цього літа війни не буде, бо Гітлер (котрий, видно, міг би один цю війну почати) не має ще на це відповідної сили. Чи можливож тоді буде для Гітлера почати війну на другий рік? Ґонтер каже, що на другий рік уже й Англія й Франція будуть мати більше воєнних матеріялів, ніж Гітлер. Отже й тоді Гітлер певно не рішиться на війну.

Отже каже Ґонтер, що війни не буде. „Хіба, що Гітлер почав би війну з розпуки..." — додає.

Словом, війни не буде, хіба що булаб.

11-ЛІТНІЙ ПЯНИЦЯ.

Прохожі вулицею Модлінського у Варшаві звернули увагу на непритомного хлопця, що лежав на хіднику. Лікар поготівля ствердив, що цей 11-літній хлопець впився до нестями. Після переполокання шлунка перевезли малолітнього пяницю до дому поправи.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

І. РОБІТНИКИ ВДАРИЛИ МОСКВУ.

В другім тижні липня ц. р. писали американські газети про світовий конгрес Міжнародньої Федерації Праці демократичних держав, який відбувся в Ціріху, в Швайцарії. Диктаторські держави Німеччина, Італія й Еспанія в нарадах конґресу участи не брали. Зате большевицька Росія за всяку ціну хотіла бути заступлена в цій орґанізації й на тім конгресі, але делеґати більшістю голсів внесок на допущення большевиків відкинули, виходячи з заложення, що большевицька Росія не є демократична держава. Ось так рішив світовий конгрес Міжнародньої Федерації Праці. Чим же тепер большевицькі агенти будуть одурювати своїх читачів, коли робітники цілого світу демократичних держав заявили, що большевицька Росія є диктаторська, а не демократична держава?

II. ХОЧУТЬ, ЩОБ ІТИ РАЗОМ.

В „Свободі" (число 156 з 8-го липня б. р.) була редакційна статтея п. з. „Словянський сентимент". Нею дуже заінтересувався редактор польської газети „Нови Свят", що хотів би всіх американських українців притягнути до льояльности Польщі.

Хитрість польського редактора є в тому, що він хотів би, щоб українці в народних строях запросились до участи в польським дні в честь Пуласького на Світовій Виставі в Ню Йорку, бо ніби мають взяти участь у святі в народних строях такі словяни як болгари, серби, чехи, карпатороси, словаки і т. п. Чи так буде, не знаємо, але певно знаємо, що українці в народних строях за ніяку ціну не візьмуть участи в ніякій польській параді.

Польський редактор пише, що він не робить жадної пропаганди, а дає нам хвилину часу подумати, як виглядав би світ, як би так москалі, поляки, чехи, українці, югославці і болгари могли договоритись і знайти спільну плятформу. Тут дивне, чому п. Уоллес полишив карпаторосів. Таж вони запросились на польську параду. До паради їх хоче, а до спільної плятформи ні.

Цікаво, чому редактор „Нового Свята" не напише про муки, які переживає наш нарід під польським ярмом, про тисячі українців, котрих нужа жере в гнилих польських тюрмах, про тих священиків, котрих у тюрми за справедливе вписування метрик українських парохіян, про цензури конфіскати українських газет і видань, про що він знає і мовчить.

В. Морозович,
Бронкс, Н. Й.

ЗНИЩИЛИ 18,095 ВОРОН У САСКАЧЕВАНІ.

По кінець травня департамент природних багатств у Саскачевані виплатив $1,447.42 за 18,095 пар воронячих ніг, рахуючи по 8 центів за пару. За яйця й молоді ніжки не платиться. Від 15 червня будуть платити по 4 центи за пару ніг.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Діяльність Союзу Українок.

Дня 4. червня ц. р. відбулись у нас заходом місцевого відділу Союзу Українок ч. 39, ім. Лесі Українки, загальні збори. Пані Шевців відкрила збори і привитала публику та урядниць з головної управи. Далі попросила до слова головну організаторку С. У. А., паню Штогрин, яка виголосила річевий реферат. Перший раз нашим жінкам приходилось вислухати від іншої жінки такий гарний і річевий реферат. Бесідниця зясувала чимало речей, говорила про свій побут у рідним краю та свої замічення про роботу українських інституцій. Зокрема говорила про роботу українських жіночих організацій у старім краю.

В другій частині реферату пані Штогрин порушила справу організування родженої тут української молоді до українських організацій. Накінець бесідниця закликала приявних, що ще не є членицями Союзу Українок Америки, щоб вступали до цеї організації, яка всесторонно працює для української суспільности тут в Америці, а також в старім краю.

Зараз по тім заклику зголосилися в членство кілька свідомих українських жінок. Інші жінки зголосили свою готовість приступити, але відложили це на наступні збори місцевого відділу.

Та внаслідок гарячих днів у літі, рішено такі збори відділу відложити під осінь, на три місяці пізніше.

Присутня.

Голос із публіки.

У віденському театрі ставили песу Діфрена „Санча Панча". Була це премієра. У третій дії князь звертається на сцені з такими словами: „Санча починає мене нудити". Автор, що мав на це відповісти, зацукався, не знаючи добре своєї ролі. Тоді якийсь смішун із ґалерії крикнув: „І нас усіх теж". Увесь театр почав голосно сміятись і песа провалилася.

НОВА МІЖПЛАНЕТНА РАКЕТА

У паризькому астронавтичному товаристві мав у травні ц. р. російський учений Ананов реферат про теперішній стан астронавтики, себто науки про міжпланетні взаємини. Крім нього говорив теж професор Бюдо, професор донвільської обсерваторії. Обидва вчені почали від відомих фантазій Жіля Верна, з яких неодна стала дійсністю. У своїй подорожі на місяць Ж. Верн пробував надати свому ядрові всі ознаки імовірности. Виявляється, що у придуманій ним гарматній коробці, завдовжки 300 метрів, люди не могли долетіти до місяця. Приспішена скорість такого стрільна в моменті його вилету мусілаб бути величезна, а ваґа пасажирів, що, вони могли витримати цей розгін, мусіла би побільшитися на 208 тисяч разів. Іншими словами, кожний із них мусів би дізнати такого враження, якби важив не 75 або 80 кґ., тільки 14 або 15 тон. Ще інакше кажучи, всі люди, які знаходились би у такому стрільні, вистріленому з землі на місяць, розсипалисяб у порох об стіни ракети. Якби тягар їх тіла можна було побільшити тільки вдесятеро, то довжина ракети мусілаб бути фантастична — 600 кільометрів!

Повітря перепоною.

Та навіть і тоді трудноші подорожі в просторі не булиб поладнані. Стрільно, викинене з дула гармати, опинившись у повітрі, натрапилоб на його величезний опір. Повітря супротивлялось би стрільну так, немов би було металічною стіною, і тоді пасажири в ньому замісць розбитись об долівку, розбились би об стелю. З цього обрахунку виходить, що гармата не надається для підготови подорожі між планетами. Навіть якби незвичайно сильними пружинами при вилеті ядра в простір, то й тоді ще його пасажири не моглиб доїхати до місця, тому, що стрільно, вийшовши із сфери притяжливости землі, мусілоб мати первісну скорість 11 кільометрів на секунду. Тимчасом досі нема вибухових матеріялів, які моглиб викинути ядро з такою силою, бо найсильніша вибухова сполука дає тільки півтретя кільометра скорости на секунду.

Вибуховий матеріял.

Через те все сьогочасні вчені вважають, що єдиним способом для взаємин з далекими планетами можлива тільки ракета, що сама в собі малаб матеріял для цілої низки вибухів у дорозі. Варт пригадати, що вже й про неї думали фантасти минулих віків. Сирано де Бержерак у XVII. віці змалював сталевого „польного коника", який проникає до міжзоряних просторів, завдяки вибухам салітри. У 1865 р. французький повістяр Ахил Ейро каже мандрувати своїм героям у ракеті, яка летить завдяки рушеві, що відпихає її від землі. Французький учений Ено Пельтіє зробив недавно начерк мотору, основаного на тому самому принципі. Проблема такої ракети теоретично розвязана, їй бракує тільки такого палива, яке моглоб її пхати з відповідною скорістю. Коли таке паливо або така енерґія знайдеться, тоді сміливі пасажири сядуть тільки в міжпланетний ваґон і зможуть виїхати в міжзоряні простори, шукаючи кращого місця для життя, ніж на землі. Вони сидітимуть у кабіні з кращою обстановою ніж у залізниці, непевні тільки щодо одного: місця приїзду. Для пояснення досить пригадати, що теоретичні обчислення і рисунки літаків тяжчих від повітря, були багато раніше готові, заки перший літак міг піднятися над землею. До апарату бракувало тільки відповідно легкого мотору. Готовий зроблений літак, що стояв бездушно на землі, рушився з місця, коли знайшли бензиновий мотор. У такій самій стадії знаходиться і нині астронавтика, що чекає тільки на рушій, щоб збудована ракета могла відлетіти з землі.

ШЛЯХОМ ЗЛОЧИНУ.

Юрій Клим, з Ошави, літ 21, і Юрій Бейкер, інакше Спіґур, літ 22, пішли до тюрми по 3 роки за влом у місцеву торговлю, з якої викрали одіжи на 1,600 долярів.

Джеймс Мосон з Торонта, літ 32, був покараний разом з ними на три роки за переховання крадений річей. Засуджуючи цих молодих юнаків, суддя Мекібон пригадав Климові, що в часі, коли він був прокуратором в Ошаві, він старався його направити, коли Клим знайшовся перед ним за переступок, маючи заледви 11 літ, але той пересторогу не приняв.

Злочинність серед підростаючого нашого покоління в Канаді постійно збільшається і над тим повинні застановитись наші провідники. Крайній час, щоб ми цікавились трохи соціяльними проблемами нашого народу в Канаді і забули трохи тієї „політики".

МІШАНИЙ ХЛІБ У БРАЗИЛІЇ.

Міністерство хліборобства видало новий розпорядок відносно печення мішаного хліба. Згідно з цим розпорядком, пекарні змушені випікати мішаний хліб у такій пропорції: 5 процентів мандьокової муки, 5 процентів кукурудзяної і 5 процентів рижової муки. Розпорядок цей набирає сили з днем 1. серпня.

ЗАМКНЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ ҐІМНАЗІЇ В БРАЗИЛІЇ.

В Порто Алеґре замкнено ґімназію „Німецько-Бразилійського Фарроупіля", якого архів перебрали власті. Учні будуть розміщені по інших ґімназіях.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ОБЕРЕЖНО, ХЛОПЧЕ!

У Джеферсон кавнті, в стейті Ню Джерзі, сильно замножилися лиси. Діти відкрили, що молодих лисів можна заманювати й ловити. На світлині дівчина заманила молодого лиса морозивом. У правій руці за плечима вона держить сітку на нього.

ТІ, ЩО СЛАВИЛИ.

На побережжі моря в Атлентик Біч, Ню Джерзі, стрінулися три красуні, що колись прославили відому виставу „Фоліс", що її давав Зігфелд.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ХВОСТАТИЙ КОМСОМОЛЕЦЬ

—o—

Довкруги нашого села нарід уже запроваджував свою пролетарську власть, а в нас іще чекали до неділі. Звичайно, в неділю таки більше часу на революцію.

А в неділю зібралася нас громада хлопців, відважних молодців, і гайда з ножами до двора революцію справляти. Ну, тут же й є з чим комуну робити. Тут і качки й кури й індики і телята.

Мої товариші робили комуну з курми, а я до телят забрався. Відчинив хлів та й агітую серед них:

— Вставайте, гнані і голодні бички! Підіймайтесь телята, чуєте: сурми заграли — час розплати настав! Воля тепер!

А вони повитягалися на соломі і диляться на мене дурними очима, а я на них, а вставати не думають. Тоді я їх батогом! Бички хвости поздирали і в підскоках з хліва!..

В цю мить надійшов дідич. Один бичок з розгону ввігнався на нього; той тільки крикнув, замахнув руками як вітряк і повалився неживий на землю.

Під вечір усе вже було покінчене: лежав убитий дідич, пеклися зарізані кури і качки й інша буржуазія. Тільки не знали ми, що зробити в тим бичком? Під нiж його не можна — він же теж революцію робив — убив дідича.

Рада в раду і післали ми до начальства післанця по пораду. А на другий день привіз післанець від начальства приказ, заложити комсомол і бичка за заслуги для революції вписати в почесні члени, ще й якусь медалю для нього привіз. Ми так і зробили — треба слухати своєї совєтської влади. Наш післанець після того кудись подівся, мабуть зрадив пролетаріят і пішов у повстанці.

За кілька днів прийшла чутка, що приїде до нас сам товариш Лейба Першомайський, голова районового ревкому. Ми вчепили нашому комсомольцеві медалю, що начальство прислало, і, тримаючи його на мотузку, чекаємо на приїзд. Нагло на дорозі показалася бричка з ревкомом. Но, алеж і вбрався він — цілий у червону одіж. Щоб з н а л и всі, що він не царська шишка, а комуністичний ревком. Ми всі тільки роти порозявляли й дивилися, а наш бичок і не зважає, що тут така парада — задивився десь на бік за коровами. Аж як ревком їхав біля нього, він оглянувся й, побачивши червоне, раптом вирвався з мотузка й в одній хвилі перекинув бричку в калабаню. Ще товариш Лейба не підвівся, а вже бичок кинувся на нього. Лейба скоро виліз на пліт і хотів утекти в садок, а бичок його ззаду геп! — стрімголов у кропиву, що росла під плотом. Аж тоді ми схопили нашого войовничого комсомольця.

Після того почався слідство. Ревком відразу на нас накинувся: „А ви, дураки, хто вам казав такого фашистівського бичка в комсомол записувати? Хто вам, неотесані малороси, казав йому медалю чіпляти? Зарізати його, контрреволюціонера!

Аж тоді ми пізнали, що наш післанець одурив нас — він навіть не був у начальстві. А ле за нього потерпів бичок. Ще того самого дня ми зарізали його і справили з нього гостину ревкомові. Ще й одну лопатку з хвостатого комсомольця завіз товариш Лейба Першомайський своїй жінці на шабас.

Микита Волокита.

Клопіт.

Господар: Слухайте, пане майстер! Ті чоботи, що я давав робити у вас, за місяць розлізлися.

Швець: А гроші, які ви мені дали за чоботи, розлізлися ще того самого дня.

—o—

Теща.

— Пане директоре, я хотів би сьогодні пополудні піти на похорон тещі.

— Я також...

Зажурені.

В кімнаті важко хворого господаря зібралися кревняки, що ждуть на спадщину.

— А що сказв лікар?

— Якщо йому до рана не спухнуть ноги, то нема найменшої надії...

Дивно...

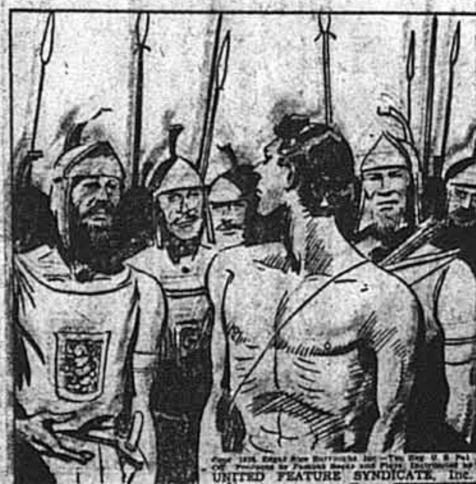
— Ти є першим мужчиною, якого люблю.

— Знаю про це.

— І представ лиш собі, що це якось так дивно ще складається: ти є теж перший, що в те вірить.

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

(41)

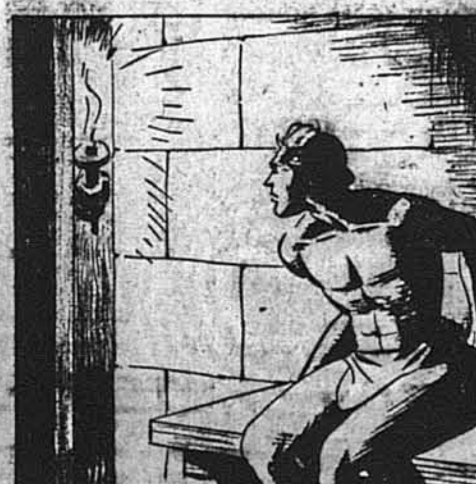
„Я дістав приказ арештувати тебе", промовив капітан сторожі, а по його голосі видно було, що цей обовязок для нього дуже прикрий. Тарзан подивився на 20 гострих спис, що окружали його, і здвигнув плечима. Він не дав по собі пізнати, чи цей приказ здивував його дуже, чи ні.

Та фактично цей учинок його прикро вразив і над ним він глибоко призадумався. Він уже раз був арештований в тім місті і знав добре, чим це грозить. Якби не стільки сторожів, він був би мов звір кинувся, щоб вирватись на волю. Але тепер він слухняно віддався і зложив зброю.

Його запровадили до тюрми і замкнули за ним двері. До останньої хвилини Тарзан був зовсім спокійний і ні словом не запитав про причини арешту. А коли його залишено самого в вязничій келії, він почав бистро розглядатись і обзирати все довкруги. Він був у клітці, з якої хотів вирватись.

Оглянувши все й переконавшись, що тепер нема що пробувати втечі, він спокійно ліг на камінну лавку, щоб заснути. Бо сон скріпляє силу і тимсамим є доброю підготовою для наступної боротьби. Вранці розбудив його стукіт післанця, який може ніс йому вістку життя, або смерти.